

Komisja do spraw reprivatyzacji
nieruchomości warszawskich

Warszawa, 6 grudnia 2023 r.

Sygn. akt KR VI R 38/23

DECYZJA nr KR VI R 38/23

Komisja do spraw reprivatyzacji nieruchomości warszawskich, w składzie:

Przewodniczący Komisji:

Sebastian Kaleta

Członkowie Komisji:

Wiktor Klimiuk, Łukasz Kondratko, Paweł Lisiecki, Robert Kropiwnicki, Jan Mosiński,
Bartłomiej Opaliński, Adam Zieliński

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2023 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy w przedmiocie decyzji Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2015 r. nr ustalającej odszkodowanie za udział wynoszący 17/18 części gruntu o powierzchni 878 m², który obecnie wchodzi w skład działki ewidencyjnej nr z obrębu położony przy ul. Grenadierów 39 dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa prowadzi księgę wieczystą nr, dawne oznaczenie numerem hipotecznym nr -P, zmienionej decyzją Prezydenta m.st. Warszawy z dnia października 2015 r. nr;

z udziałem stron: Miasta Stołecznego Warszawy, Skarbu Państwa, AK, T AK, następców prawnych J A, G B P-B, W Z K oraz J R M;

na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 3a w związku z art. 30 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa (Dz. U. z 2021 r. poz. 795: dalej: „ustawa z dnia 9 marca 2017 r.”) w związku z art. 156 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm., dalej: „k.p.a.”) w związku z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 r.

orzeka:

stwierdzić nieważność decyzji Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2015 r. nr , zmienionej decyzją Prezydenta m.st. Warszawy z dnia października 2015 r. nr, w całości.

UZASADNIENIE

I.

Przebieg postępowania administracyjnego przed Komisją do spraw reprivatyzacji nieruchomości warszawskich.

Komisja, działając na podstawie art. 15 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. postanowieniem z dnia 22 września 2023 r. wszczęła z urzędu postępowanie w sprawie decyzji Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2015 r. nr ustalającej odszkodowanie za udział wynoszący 17/18 części w gruncie o powierzchni 878 m² wchodzący w skład działki ewidencyjnej nr z obrębu, położony przy ul. Grenadierów 39 dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa prowadzi księgę wieczystą nr, dawne oznaczenie numerem hipotecznym nr -P, zmienionej decyzją Prezydenta m.st. Warszawy z dnia października 2015 r. nr

Postanowienie to zostało ogłoszone w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości w dniu 2 października 2023 r.

Zawiadomieniem z dnia 22 września 2023 r. Przewodniczący Komisji zawiadomił strony: Miasto Stołeczne Warszawa, Skarb Państwa, AK, T AK, następców prawnych J A, G B P-B, W Z K oraz J R M;

Zawiadomienie to zostało ogłoszone w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości w dniu 2 października 2023 r.

Postanowieniem z dnia 26 września 2023 r., Komisja, na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 9 marca 2017 r., postanowiła zawiadomić właściwe organy administracji publicznej oraz sądy o wszczęciu z urzędu postępowania rozpoznawczego. Postanowienie to zostało ogłoszone w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości w dniu 2 października 2023 r.

Postanowieniem z dnia 22 września 2023 r., Komisja zwróciła się do Społecznej Rady przy Komisji do spraw reprivatyzacji nieruchomości warszawskich o wydanie opinii w przedmiocie decyzji Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2015 r. nr, zmienionej decyzją Prezydenta m.st. Warszawy z dnia października 2015 r. nr.

Postanowienie to zostało ogłoszone w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości w dniu 2 października 2023 r.

Zawiadomieniem z dnia 22 listopada 2023 r., Przewodniczący Komisji poinformował o możliwości wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, w terminie 5 dni od dnia doręczenia tego zawiadomienia. Zawiadomienie to zostało ogłoszone w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości, w dniu 22 listopada 2023 r.

Społeczna Rada przy Komisji w dniu 6 grudnia 2023 r. złożyła opinię dotyczącą decyzji Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2015 r. nr, zmienionej decyzją Prezydenta m.st. Warszawy z dnia października 2015 r. nr.

II.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego Komisja ustaliła, co następuje:

1. Opis nieruchomości.

1.1. Nieruchomość warszawska położona przy ulicy Grenadierów 39 i Spalinowej, objęta była dawną księgą hipoteczną „Nieruchomość w mieście stołecznym Warszawie N -P” i składała się z działek nr i o łącznej powierzchni 1111 m².

1.2. Obecnie nieruchomość oznaczona jako działka ewidencyjna nr o powierzchni 878 m² z obrębu , położona jest przy ulicy Grenadierów 39 i ujęta w księdze wieczystej nr prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, XV Wydział Ksiąg Wieczystych. Działka stanowi własność Miasta Stołecznego Warszawy.

1.3. Na nieruchomości znajduje się budynek mieszkalny, jednopiętrowy w którym znajduje się 9 lokali mieszkalnych oraz 1 lokal użytkowy.

1.4. W aktualnym stanie prawnym nieruchomość położona przy ul. Grenadierów 39 w Warszawie, znajduje się na obszarze, dla którego nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i nie jest prowadzona procedura sporządzania planu.

1.5. Nieruchomość została ujęta w gminnej ewidencji zabytków m.st. Warszawy na mocy zarządzenia Prezydenta m.st. Warszawy nr z dnia lipca 2012 r.

2. Przedwojenni właściciele nieruchomości oraz ich następcy prawni.

2.1. Przedwojennymi właścicielami nieruchomości warszawskiej pod nazwą „Nieruchomość w mieście stołecznym Warszawie N -P” byli: J R i S A w częściach równych niepodzielnie, na mocy aktu zeznanego w tej księdze z dnia czerwca 1935 r za nr 3 Rep. i postanowienia z dnia czerwca 1935 r.

2.2. JR zmarł w dniu sierpnia 1944 r. w W , co potwierdza postanowienie Sądu Grodzkiego w W z dnia października 1946 r. sygn. w którym stwierdzono, że J R, syn A i E z O urodzony w B ziemi W. zmarł w dniu sierpnia 1944 r. w W.

2.3. Postanowieniem Sądu Grodzkiego w W z dnia lutego 1948 r. VII Sp stwierdzono prawa do całości spadku po J R synu A i E z O zmarłego sierpnia 1944 r. w Warszawie na rzecz jego żony H z O 1 voto K, c. M i E z Ż R.

2.4. H R zmarła w dniu sierpnia 1965 r. w W. Spadek po niej na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla W P -P z dnia września 2023 r. sygn. akt z mocy ustawy nabyli: J F P z domu L w 1/2 części, G B P-B z d. M w 1/6 części, W Z K z d.M w 1/6 części, J R M w 1/6 części.

2.5. Postanowieniem z dnia marca 2010 r., sygn. akt: Sąd Rejonowy dla W P P w W II Wydział Cywilny stwierdził, że:

-spadek po S S z d. O zmarłej dnia maja 1949 r. w W, ostatnio stale zamieszkałej w W, na podstawie ustawy nabyły córki Z M z domu L i J F P z domu L po 1/2 części spadku każdy z nich,

-spadek po Z M z d. L zmarłej dnia marca 1963 r. w W, ostatnio stale zamieszkałej w W, na podstawie ustawy nabyli: mąż F K M i dzieci: córki G B P-B z domu M i W Z K z domu M oraz syn J R M po 1/4 części spadku każde z nich,

-spadek po J F P z d. L zmarłej dnia czerwca 1972 r. w W, ostatnio stale zamieszkałej w Warszawie na podstawie ustawy nabyli: siostrzenice: G B P-B z domu M i W Z K z domu M oraz siostrzeniec J RM po 1/3 części spadku każde z nich,

-spadek po F K M zmarłym dnia czerwca 1977 r. w W, ostatnio stale zamieszkałym w W, na podstawie ustawy nabyły dzieci: córki G B P-B z domu M i W ZK z domu M oraz syn J R M po 1/3 części każde z nich.

2.6. S A z d. Ś zmarła w dniu lutego 1949 r. Spadek po niej na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w W z dnia maja 1990 r. sygn. nabył mąż S A i dzieci: córka Z K K i syn E T A po 1/3 części spadku każde z nich.

2.7. S A zmarł w dniu grudnia 1967 r. W stosunku do ww. osoby zostały wydane dwa postanowienia spadkowe (tożsame rozstrzygnięcia), które funkcjonują w obrocie prawnym - nie zostały zmienione lub uchylone.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla WP z dnia czerwca 1990 r., sygn. akt spadek po S A z mocy ustawy nabyli: żona J A oraz dzieci Z K K i syn E T A po 1/3 części spadku każde z nich, zaś postanowieniem Sądu Rejonowego dla W P P z dnia stycznia 2006 r., sygn. akt, spadek po S A zmarłym grudnia 1967 r. nabyli: żona J A oraz dzieci: córka Z K i syn EA po 1/3 części każde z nich

2.8. JA zmarła w dniu lipca 1983 r. w B. Spadek po niej na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla W P P w W.z dnia stycznia 2008 r. sygn. nabył na podstawie ustawy Skarb Państwa w całości z dobrodziejstwem inwentarza.

2.9. ETA zmarł w dniu czerwca 1991 r. w W. Spadek po nim, na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w W z dnia stycznia 2003 r. sygn. , nabyli: żona H A oraz dzieci: JA i TA K po 1/3 części spadku każde z nich.

2.10. H A z domu P zmarła w dniu lutego 2009 r. Spadek po niej na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w W z dnia maja 2009 r. sygn. nabyły dzieci: TAK z domu A oraz J A w udziale po 1/2 części spadku każde z nich.

2.11. Z K K z d. A zmarła dnia sierpnia 1996 r. w W. Spadek po niej na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla m.st. W z dnia kwietnia 2003 r. sygn. nabyli synowie: M K i A K po 1/2 części każde z nich.

2.12. M K zmarł w dniu czerwca 1998 r. w W. Spadek po nim, na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla W-Ś z dnia listopada 2004 r. sygn. nabył w całości brat AK.

2.13. J A zmarł w dniu listopada 2020 r. w W. Po wyżej wymienionej osobie nie przeprowadzono postępowania spadkowego. Jak wynika z pisma A G z dnia

maja 2023 r. potencjalnymi spadkobiercami po ww. zmarłym są: jego żona M A oraz córki J A i A G.

3. Sprzedaż własności nieruchomości.

3.1. Aktem notarialnym z dnia czerwca 1935 r. Nr , A i A z K małżonkowie B sprzedali za 35.000 zł nieruchomość hipoteczną N przy ul. Grenadierów 39 róg Spalinowej wraz z budynkiem, na rzecz J R i S ze Ś A w równych częściach niepodzielnie.

4. Wniosek dekretowy. Orzeczenie Prezydium Rady Narodowej.

4.1. Dawni właściciele nieruchomości: J R i S A nie złożyli wniosku o przyznanie prawa własności czasowej z art. 7 dekretu.

4.2. Orzeczeniem administracyjnym z dnia sierpnia 1964 r. znak, Prezydium Rady Narodowej w m.st. Warszawie stwierdziło, że wszystkie budynki znajdujące się na terenie nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Grenadierów nr 39 przeszły na własność Państwa – wobec nie złożenia przez osoby uprawnione wniosku o przyznanie prawa własności czasowej zgodnie z wymogiem art. 7 dekretu.

Wskazano, że przejęcie nieruchomości w zarząd i administrację miejską nastąpi w terminie wyznaczonym przez Dzielnicowy Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Warszawa P-P.

5. Postępowanie zainicjowane wnioskiem o ustalenie i wypłatę odszkodowania.

5.1. Wnioskiem z dnia listopada 1990 r. Z K wystąpiła do Urzędu Dzielnicy P P o ustanowienie użytkowania wieczystego na zabudowanej nieruchomości położonej przy ulicy Grenadierów 39 róg Spalinowej oraz o zwrot budynku położonego na tej nieruchomości.

5.2. Pismem z dnia kwietnia 1995 r. Z K wniosła do Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami W P P o zwrot nieruchomości i ustanowienie użytkowania wieczystego na zabudowanej nieruchomości położonej przy ulicy Grenadierów 39 róg Spalinowej oraz wypłacenie odszkodowanie z tytułu bezprawnego użytkowania zabudowanej działki w okresie od 1947 r.

5.3. Pismem z dnia marca 2003 r. T K (jako następcą prawny EA) wniosła o regulację stanu prawnego nieruchomości położonej przy ul. Grenadierów 39 róg Spalinowej.

5.4. W dniu listopada 2003 r. T K wniosła do Urzędu Dzielnicy P P o zwrot nieruchomości i oddalenie w użytkowanie wieczyste oraz odszkodowanie.

5.5. W dniu maja 2006 r. T K, H A, J A i A K złożyli wniosek do Urzędu m.st. Warszawy w Warszawie o odszkodowanie za nieruchomość przejętą w trybie dekretu warszawskiego przy ul. Grenadierów 39 w Warszawie nr hip. -P, nr działki obręb.

6. Ustanowienie kurateli dla nieznanego z miejsca pobytu J R.

6.1. W dniu sierpnia 2009 r. Prezydent m.st. Warszawy złożył do Sądu Rejonowego dla W-W w W wnioski o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu J R.

6.2. Postanowieniem z dnia listopada 2006 r. sygn. akt Sąd Rejonowy dla W-W w W w punkcie pierwszym ustanowił kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu J R, ostatnio zamieszkałego w Warszawie przy ul. Ch. , w postępowaniu administracyjnym o odszkodowanie za nieruchomości położoną w W przy ul. Grenadierów 39, toczącym się w Biurze Gospodarki nieruchomościami w Wydziale Spraw Dekretowych i Związków Wyznaniowych Urzędu m.st. Warszawy. W punkcie drugim sąd rejonowy powierzył pełnienie obowiązków kuratorowi TK.

7. Decyzja odszkodowawcza z dnia sierpnia 2015 r. nr oraz decyzja zmieniająca z dnia października 2015 r. nr.

7.1. Decyzją z dnia sierpnia 2015 r. nr, Prezydent m.st. Warszawa w pkt 1 decyzji, ustalił odszkodowanie w wysokości 1.072.888,89 zł za udział wynoszący 17/18 części w przejętym dekretem z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy gruncie o powierzchni 878 m², stanowiącym część nieruchomości położonej w Warszawie przy ulicy Grenadierów 39, oznaczonej numerem hipotecznym 3-P, który obecnie wchodzi w skład działki ewidencyjnej nr z obrębu, stanowiącej własność Miasta Stołecznego Warszawa.

W pkt 2 decyzji odszkodowanie to przyznał na rzecz:

- J R – reprezentowanego przez kuratora T K – w wysokości 568.000,00 zł w 9/18 częściach;

- A K – zamieszkałego w W przy ul.K w wysokości 252.444,45 zł w 4/18 częściach;

- TAK – zamieszkałej w W przy ul. R wysokości 126.222,22 zł w 2/18 częściach;

- J A – zamieszkałego w W przy ul. F w wysokości 126.222,22 zł w 2/18 częściach.

Jednocześnie stwierdzono w pkt 3 decyzji, że odszkodowanie zostanie wypłacone przez Prezydenta m.st. Warszawy działającego jako organ wykonawczy Miasta Stołecznego Warszawy. Z kolei w pkt 4 decyzji wskazano, że wypłata odszkodowania nastąpi jednorazowo, w terminie 14 dni od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna, w formie przelewu na podane przez stronę konto bankowe. Do skutków zwłoki lub opóźnienia w zapłacie odszkodowania stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego (pkt 5 decyzji).

Na uzasadnienie decyzji Prezydent m.st. Warszawy wskazał, że dawni właściciele nieruchomości: J R i S A nie złożyli wniosku o przyznanie prawa własności czasowej z art. 7 dekretu, natomiast w dniu 29 maja 2006 r. T K, H A, J A i AK wnieśli o odszkodowanie za nieruchomość Grenadierów 39. Ponadto wskazał, że w dniu wejścia w życie dekretu dawna nieruchomość zabudowana była jednopiętrowym, murowanym budynkiem mieszkalnym i budynek ten przeszedł na własność Skarbu Państwa z dniem 17 lutego 1949 r. (tj. dzień po upływie terminu na złożenie wniosku w trybie art. 7 dekretu), czyli przed 5 kwietnia 1958 r., a zatem odszkodowanie za budynek nie należy się. W związku z tym przedmiotem postępowania odszkodowawczego jest wyłącznie działka budowlana położona przy ul. Grenadierów 39, nr ewidencyjny z obrębu o powierzchni 878 m². Nieruchomość ta znajdowała się w strefie, w której obowiązywała zabudowa luźna lub grupowa o 2 kondygnacjach oraz 30 % powierzchni zabudowania, a zatem mogła być przed dniem wejścia w życie dekretu przeznaczona pod budownictwo jednorodzinne, a zatem spełnia przesłankę przeznaczenia gruntu pod budownictwo jednorodzinne. Wskazano, że poprzedni właściciele utracili faktyczną możliwość władania gruntem po 5 kwietnia 1958 r. Ponadto wskazano, że JR zgodnie z postanowieniem Sądu, jest reprezentowany przez „kuratora dla nieobecnego”.

W uzasadnieniu decyzji organ wskazał również, że wniosek o ustalenie odszkodowania w odniesieniu do pozostałej części nieruchomości o powierzchni 233

m² wchodzącej w skład działki ewidencyjnej w obrębie zostanie rozpatrzony odrębna decyzją.

7.2. Decyzją z dnia października 2015 r. nr , Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy, zmienił ostateczną decyzję Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy nr z dnia sierpnia 2015 r. ustalającą odszkodowanie za nieruchomość położoną w Warszawie przy ul. Grenadierów 39, oznaczoną numerem hipotecznym -P, który obecnie wchodzi w skład działki ewidencyjnej nr z obrębu , w sposób następujący:

- w osnowie decyzji skreśla się słowa: „art. 133 pkt 1”,
- w sentencji decyzji punkt 4 otrzymuje następujące brzmienie *„4. Wypłata odszkodowania nastąpi jednorazowo, w terminie 14 dni od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna, w formie przelewu na podane konta bankowe, poza kwotą przysługującą nieznanemu z miejsca pobytu J R w przypadku którego wypłata nastąpi w terminie 30 dni od dnia zgłoszenia przez uprawnionego żądania wypłaty odszkodowania”,*
- w uzasadnieniu decyzji na stronie 7 skreśla się akapit 9: *„W przypadku, gdy wypłata odszkodowania natrafia na trudne do przezwyciężenia przeszkody, odszkodowanie wpłaca się do depozytu sądowego (art. 133 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami). Wobec tego odszkodowanie należne nieznanemu z miejsca pobytu J R zostanie wpłacone do depozytu sądowego”.*

7.3. Odszkodowanie należne T K, A K i J A, Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy, wypłacił na konto ich pełnomocnika - adwokata G N w dniu września 2015 r. (k. 235 i 236 akt administracyjnych).

7.4. Odszkodowanie należne J R - jak wynika z informacji znajdującej się w aktach własnościowych (załącznik nr 1 do pisma nr) nie zostało wypłacone. W piśmie z dnia listopada 2023 r. nadesłanym przez Biuro Spraw Dekretowych potwierdzono,

że odszkodowanie nie zostało wypłacone, jak również nie został złożony depozyt sądowy.

8. Dowody będące podstawą ustalenia stanu faktycznego.

Powyższy stan faktyczny Komisja ustaliła na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów, tj. akt postępowania rozpoznawczego KR VI R 38/23, akt Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy dotyczących nieruchomości położonej przy ul. Grenadierów 39 (w postaci dwóch segregatorów, skoroszytu i teczki oraz 2 operatów szacunkowych dotyczących działki nr), akt księgi hipotecznej nr „-P”, dokumentów przekazanych przez Archiwum Państwowe w Warszawie, dokumentów przekazanych przez Biuro Organizacji Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy, akt postępowania spadkowych: Sądu Grodzkiego w W o sygn. oraz o sygn. i Co, Sądu Rejonowego dla W-W o sygn. akt, Sądu Rejonowego dla W P-P o sygn. akt i I Ns, Sądu Rejonowego dla W P o sygn. akt, Sądu Rejonowego dla W P P o sygn. akt i , Sądu Rejonowego w W o sygn. I i , Sądu Rejonowego dla m.st. W o sygn., Sądu Rejonowego dla W-Ś o sygn. oraz odpisu zupełnego aktu zgonu J A.

Dokumenty zgromadzone w postępowaniu przed Komisją nie zostały podważone żadnymi innymi dowodami ani nie były kwestionowane przez strony.

III.

Po rozpatrzeniu zebranego materiału dowodowego Komisja zważyła, co następuje:

1. Przedmiot postępowania rozpoznawczego. Podstawy stwierdzenia nieważności

decyzji odszkodowawczej.

1.1. Przedmiotem orzekania przez Komisję była decyzja odszkodowawcza Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2015 r. nr , zmieniona decyzją z dnia października 2015 r. nr .

Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 9 marca 2017 r., w wyniku postępowania rozpoznawczego Komisja wydaje decyzję, w której stwierdza nieważność decyzji reprivatyzacyjnej lub postanowienia w całości lub w części, jeżeli zachodzą przesłanki określone w art. 156 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego lub w przepisach szczególnych.

Z kolei według art. 30 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. Komisja wydaje decyzję, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt. 2-4, jeżeli decyzja reprivatyzacyjna została wydana bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa.

2. Rażące naruszenie prawa poprzez skierowanie decyzji odszkodowawczej w stosunku do osoby zmarłej reprezentowanej przez kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu.

2.1. W rozpatrywanej sprawie zaktualizowała się przesłanka określona w art. 30 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2017 r.

Decyzja Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2005 r. nr, zmieniona decyzją z dnia października 2015 r. nr, została wydana z rażącym naruszeniem prawa, o którym mowa w treści art. 156 § 1 pkt. 2 k.p.a. wobec skierowania jej do osoby nieżyjącej, reprezentowanej przez kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu.

2.2. Pojęcie rażącego naruszenia prawa zostało skodyfikowane w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., który stanowi, iż organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji, która wydana została bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa. W tym miejscu podkreślenia wymaga, że pojęcie rażącego naruszenia prawa ma nieostry charakter i rodzi liczne problemy interpretacyjne. Z uwagi na powyższe istotną rolę w jego rozumieniu odgrywa bogate orzecznictwo sądów. Jak wskazuje w jednym z wyroków Naczelny Sąd Administracyjny: "Z rażącym naruszeniem prawa nie można utożsamiać każdego naruszenia prawa. Naruszenie prawa ma cechę rażącego, gdy decyzja nim dotknięta wywołuje skutki prawa niedające się pogodzić z wymaganiami praworządności, którą należy chronić nawet kosztem obalenia ostatecznej decyzji. Nie chodzi więc o spór o wykładnię prawa, lecz o działanie wbrew nakazowi lub zakazowi ustanowionemu w prawie. Innymi słowy, o rażącym naruszeniu prawa można mówić wyłącznie w sytuacji, gdy proste zestawienie treści decyzji z treścią przepisu prowadzi do wniosku, że pozostają one ze sobą w jawnej sprzeczności" (zob. wyr. NSA z 30.6.2010 r., I OSK 373/10, Legalis). Piśmiennictwo zwraca uwagę na inny aspekt definiowania tego pojęcia, wskazuje, że przy wykładni pojęcia rażącego naruszenia prawa należy brać pod uwagę skutki tego naruszenia – jeżeli skutki naruszenia prawa są "niemożliwe do zaakceptowania z punktu widzenia praworządności", to dane naruszenie jest "rażącym naruszeniem prawa" (zob. A. Zieliński, O "rażącym" naruszeniu prawa, s. 104 i n).

2.3. Doktryna i orzecznictwo sądowe utrwaliły pogląd, zgodnie z którym prowadzenie postępowania administracyjnego w stosunku do osoby zmarłej i wydanie w stosunku do takiej osoby decyzji ocenione być musi jednoznacznie jako rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., jest to bowiem uchybienie, w wyniku którego powstają skutki niemożliwe do zaakceptowania z punktu widzenia praworządności (zob. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 listopada 2001 r., sygn. akt I SA 2462/99; z dnia 20 września 2002 r., sygn. akt I SA 428/01; z dnia 11 marca 2008 r., sygn. akt I OSK 1959/06; z dnia 30 września 2009 r., sygn. akt I OSK 1429/08, z dnia 27 kwietnia 1983 r., sygn. akt II SA 261/83, z dnia 14 listopada 2001 r., sygn. akt I SA 2462/99, z dnia 2 sierpnia 2016 r., sygn. akt I OSK 848/16).

Należy przy tym zauważyć, iż na ocenę zaistnienia wad, o których mowa w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., nie ma wpływu to, czy organ wiedział o śmierci strony postępowania oraz czy jego niewiedza była zawiniona czy też nie. Powołany przepis w ogóle nie nawiązuje do wiedzy organu o okolicznościach skutkujących nieważnością decyzji (por. wyrok NSA z dnia 22 grudnia 2015 r. sygn. akt I OSK 857/14; wyrok NSA z dnia 1 grudnia 2015 r. sygn. akt I OSK 626/14; wyrok NSA z dnia 14 listopada 2001 r. sygn. akt I SA 2462/99; wyrok WSA w Warszawie z dnia 17 maja 2016 r. sygn. akt IV SA/Wa 3071/15; wyrok WSA z dnia 12 lipca 2005 r. sygn. akt I SA 2422/03; wyrok NSA z dnia 20 września 2002 r. sygn. akt I SA 428/01). Analogicznie, w przypadku przesłanki z art. 30 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 9 marca 2017 r., Komisja bada jedynie, czy organ wydał decyzję bezpośrednio na osobę zmarłą, nie istotne jest zaś, czy organ wiedział, że adresat decyzji nie żyje czy też nie, bowiem sama okoliczność wydania decyzji na osobę zmarłą stanowi rażące naruszenie prawa.

2.4. W dalszej kolejności należy mieć na względzie, iż organ powinien w sposób prawidłowy, na każdym etapie postępowania, ustalić krąg podmiotów mających interes prawny w uczestniczeniu w postępowaniu (por. wyrok NSA z dnia 22 stycznia 2014 r. sygn. akt I OSK 708/12, LEX nr 1452172). Ustalenie stron postępowania stanowi jedną z podstaw ustaleń faktycznych na jakiej powinien oprzeć się organ przy wydawaniu decyzji.

Ustawa z dnia 9 marca 2017 r. nie zawiera własnej definicji strony postępowania toczącego się przed Komisją. Zatem w tej sytuacji stronę postępowania definiuje art. 28 k.p.a., na podstawie odesłania zawartego w art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. Zgodnie z treścią art. 28 k.p.a. stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Strona jest pojęciem procesowym, a nie kategorią prawa materialnego; stroną jest każdy kto twierdzi wobec organu administracyjnego, że postępowanie administracyjne dotyczy jego interesu prawnego (obowiązku lub uprawnienia), albo kto żąda czynności organu, powołując się na istniejący, zdaniem jego, interes prawny lub obowiązek (zob. Jaśkowska Małgorzata,

Wróbel Andrzej, Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania administracyjnego).

Podkreślić trzeba, iż wprawdzie kodeks postępowania administracyjnego nie zawiera przepisu, który stwierdzałby, że osoba zmarła nie może być stroną w sprawie, jednak wynika to z samej konstrukcji pojęcia strony (por. J. Borkowski (w:) B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego, Komentarz, Warszawa 1996, s. 183) i jej zdolności prawnej, którą ocenia się według przepisów prawa cywilnego (art. 30 § 1 k.p.a.). Osoba fizyczna może być stroną postępowania, jeżeli ma zdolność prawną. Zgodnie z art. 8 k.c. każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną. Zdolność prawna osoby fizycznej ustaje z chwilą jej śmierci. Śmierć osoby fizycznej (strony) oznacza, że znika dotychczasowy podmiot postępowania administracyjnego, i sprawa, że postępowanie to nie może się dalej toczyć w takim kształcie, w jakim było prowadzone dotychczas (stosunek prawnoprocesowy zachodzący pomiędzy organem administracji a konkretnym podmiotem, którego prawa lub obowiązki miały podlegać konkretyzacji). W stosunku do osoby zmarłej nie można bowiem wszcząć i prowadzić postępowania administracyjnego i wydać decyzji (por. wyrok NSA z 14 listopada 2001 r. sygn. akt I SA 2462/99, wyrok WSA w Warszawie z 12 lipca 2005 r. sygn. akt I SA 2422/03, wyrok NSA z 20 września 2002 r. sygn. akt I SA 428/01, OSP 2004, z. 3, poz. 33, wyrok NSA z 27 kwietnia 2010 r., I OSK 901/09, wyrok NSA z dnia 9 grudnia 2011 r., sygn. I OSK 140/11). Gdyby zaś doszło do wydania decyzji w stosunku do osoby zmarłej, należy przyjąć, że jest ona obarczona wadą nieważności i nie wywołuje skutków prawnych. Skierowanie decyzji do zmarłej strony tj. osoby, która w danym momencie nie miała już przymiotu strony, jest wadliwością decyzji, która nie podlega konwalidacji (por. wyrok z dnia 6 czerwca 2013 r. sygn. II OSK 383/12, wyrok NSA z dnia 4 kwietnia 2019 r. sygn. I OSK 782/17, wyrok WSA w Warszawie z dnia 29 maja 2018 r. sygn. I SA/Wa 1548/16, wyrok WSA w Warszawie z dnia 29 lutego 2018 r. sygn. I SA/Wa 2070/17).

2.5. Powyższe stanowiska znalazły potwierdzenie w orzeczeniach Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, wydanych na gruncie spraw dekretowych. W wyroku tego sądu z dnia 19 lutego 2019 r. sygn. akt I SA/Wa 1041/18, dotyczącym

nieruchomości przy ulicy Łochowskiej 38, podkreślono iż „...Konsekwencją utraty zdolności prawnej jest to, że w stosunku do osoby zmarłej nie można wszcząć i prowadzić postępowania administracyjnego i wydać decyzji. Należy podkreślić, że wydanie rozstrzygnięcia w stosunku do osoby zmarłej stanowi rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. (...). Na ocenę zaistnienia wad, o których mowa w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. nie ma wpływu to, czy organ wiedział o śmierci strony postępowania oraz czy jego niewiedza była zawiniona czy też nie (...)”. Z kolei, w wyroku tego sądu z dnia 2 kwietnia 2019 r. sygn. akt I SA/Wa 2143/18, dotyczącym nieruchomości przy ulicy Otwockiej 10, wskazano, iż „W orzecznictwie sądów administracyjnych sytuacja taka powszechnie kwalifikowana jest jako rażące naruszenie prawa, a wada ta nie podlega konwalidacji. Nie ma przy tym znaczenia, czy organ, który kierował decyzję do zmarłej strony prowadząc postępowanie wiedział, że osoba ta nie żyje, czy też takiej wiedzy nie posiadał (...). Jest to uchybienie, w wyniku którego powstają skutki niemożliwe do zaakceptowania z punktu widzenia praworządności. Ażeby bowiem można było mówić o postępowaniu administracyjnym, musi istnieć organ administracyjny mający zdolność prawną do jego prowadzenia, przedmiot postępowania oraz strona, o prawach której organ orzeka w danym postępowaniu. Zdolność prawną, w przypadku osób fizycznych, ma każdy od chwili urodzenia (art. 8 k.c.). Kończy się więc ona z chwilą śmierci. W konsekwencji także przysługujący osobie fizycznej status strony w rozumieniu art. 28 k.p.a., z chwilą jej śmierci wygasa. Rację ma Komisja kwalifikując fakt skierowania decyzji do nieżyjącej jako rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz zawierającego tożsamą treść normatywną art. 30 ust. 1 pkt 4 ustawy”.

Przedstawiony wyżej sposób argumentacji został także potwierdzony w wyroku tego sądu z dnia 27 stycznia 2020 r. sygn. akt I SA/Wa 1777/18, dotyczącym nieruchomości przy ulicy Pięknej 46, w którym Sąd dodatkowo wskazał, że „przedstawionej wyżej wady decyzji (skierowanie decyzji do osoby zmarłej) nie można usunąć poprzez częściowe stwierdzenie jej nieważności w zakresie podmiotowym. Przepisy normujące postępowanie nadzorcze nie przewidują bowiem konstrukcji prawnej, według której możliwe byłoby stwierdzenie nieważności decyzji w części dotyczącej jednej ze stron postępowania, której na dodatek status strony w tym postępowaniu administracyjnym nie przysługiwał, ponieważ w związku ze śmiercią przed jego wszczęciem nie miała zdolności prawnej”.

Podobnie wypowiedział się również Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 14 lutego 2020 r. sygn. akt I SA/Wa 1516/19 dotyczącym nieruchomości położonej przy ul. Nowy Świat 28 stwierdzając, że „w przedmiotowej sprawie doszło do wydania decyzji w stosunku do osoby zmarłej, to należy uznać, iż rozstrzygnięcie to obarczone jest od dnia wydania wadą, o której mowa w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. - co skutkować musi stwierdzeniem jego nieważności na podstawie art. 145 § 1 pkt 2 p.p.s.a. Nie ma przy tym znaczenia okoliczność czy organ prowadząc postępowanie miał wiedzę na ten temat, czy też nie.”

Takie samo stanowisko zaprezentował Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyrokach z dnia 13 kwietnia 2022 r. sygn. akt I SA/Wa 2825/21 i I SA/Wa 679/21 wydanych w sprawie dotyczącej nieruchomości położonej przy ul. Kaliskiej, Niemcewicza wskazując, że „Skierowanie natomiast decyzji do zmarłej strony, tj. osoby, która w danym momencie nie miała już przymiotu strony, jest wadliwością decyzji, która nie podlega konwalidacji. W orzecznictwie i doktrynie utrwalony jest pogląd, że prowadzenie postępowania administracyjnego w stosunku do osoby zmarłej i wydanie decyzji ocenione być musi bądź to jako rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., bądź jako skierowanie decyzji do osoby niebędącej stroną w sprawie (art. 156 § 1 pkt 4 k.p.a.). W każdym jednak przypadku oczywistym jest, że w stosunku do osób zmarłych nie można wszczynać postępowań i wydawać decyzji. Skoro doszło do wydania decyzji m.in. w stosunku do osoby zmarłej należy przyjąć, że jest ona obarczona wadą nieważności i powinna być usunięta z obrotu prawnego.

Z kolei w sprawie dotyczącej nieruchomości przy ulicy Kolskiej, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (wyrok z dnia 11 czerwca 2021 r. sygn. akt I SA/Wa 934/20) w pełni podzielił pogląd Komisji, zgodnie z którym „skierowanie decyzji do osoby zmarłej stanowi rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a.” Sąd wskazał też, że „od zasady tej mogą zaistnieć pewne wyjątki np. w razie skierowania decyzji do osoby zmarłej, której spadkobiercy brali udział w postępowaniu. W takiej sytuacji rzeczywiście możliwe jest uznanie, że nie doszło do rażącego naruszenia prawa. Jednak w realiach niniejszej sprawy sytuacja taka nie zaistniała”.

2.6. Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, zważyć należy, że decyzja odszkodowawcza z dnia sierpnia 2015 r. nr, zmieniona decyzją z dnia października 2015 r. nr, została skierowana do J R, reprezentowanego przez kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu. Zgodnie z postanowieniem Sądu Grodzkiego w W z dnia października 1946 r. sygn., osoba ta zmarła w dniu sierpnia 1944 r., a więc na długo przed dniem wszczęcia postępowania administracyjnego. Zatem decyzja z dnia sierpnia 2015 r. została skierowana do osoby zmarłej. Osoba taka jako niemająca zdolności prawnej, nie mogła być podmiotem praw i obowiązków z zakresu prawa administracyjnego. W stosunku do osób zmarłych nie można prowadzić postępowania administracyjnego, ani kierować do nich rozstrzygnięć. W przypadku śmierci strony postępowanie powinno być prowadzone, kontynuowane z udziałem następców prawnych.

Co ważne, nie miało tu znaczenia, czy organ prowadząc postępowanie posiadał wiedzę, że osoba będąca stroną postępowania nie żyje, czy też takiej wiedzy nie posiadał. Bez znaczenia pozostawała również okoliczność ustanowienia kuratora dla osoby nieznanego z miejsca pobytu, który reprezentował interesy JR. Istotnym w sprawie był fakt, że następcy prawni J R nie brali udziału w postępowaniu, a decyzja została skierowana do osoby nieżyjącej w dacie jej wydania.

2.7. Komisja wskazuje, że organ wydając decyzję odszkodowawczą, w której jako stroną wskazał osobę nieżyjącą, nie ustalił właściwie stanu faktycznego, przez co uchybił obowiązkowi rozpatrzenia całego materiału dowodowego w sposób wnikliwy i wyczerpujący.

Organ w uzasadnieniu decyzji nr podał jedynie, iż *„przypadku gdy wypłata odszkodowania natrafia na trudne do przewyciężenia przeszkody, odszkodowanie wpłaca się do depozytu sądowego - art. 133 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami”*.

W toku postępowania rozpoznawczego Komisja sięgnęła po instrumenty dowodowe, które pozwoliły na ustalenie prawidłowego i wyczerpującego stanu faktycznego sprawy. Komisja, na podstawie akt Sądu Grodzkiego w Warszawie sygn. ustaliła, iż

J R zmarł w dniu sierpnia 1944 r. w W, co wynika z treści postanowienia tegoż sądu z dnia października 1946 r. Następnie ustalono krąg spadkobierców po zmarłym, co pozwoliło na zgromadzenie prawidłowego i wyczerpującego stanu faktycznego, którego ocena doprowadziła do wniosku, iż skierowanie przez organ I instancji decyzji do osoby nieżyjącej było obciążone kwalifikowaną wadą określoną w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a.

2.8. Decyzja Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2015 r. nr, zmieniona decyzją z dnia października 2015 r. nr, została wydana z rażącym naruszeniem prawa, ponieważ skierowana została do osoby, która nie żyła w dacie jej wydania. Wskazana przesłanka wyczerpuje dyspozycje o której mowa w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a.

2.9. Na marginesie wskazać należy, iż kurator ustanowiony dla nieznanego z miejsca pobytu J R w osobie T K, był jednocześnie stroną postępowania w sprawie na rzecz której zostało przyznane odszkodowanie. Tymczasem, kandydat na kuratora nie powinien być jednocześnie stroną postępowania administracyjnego, w kontekście przyszłych obowiązków kuratora, wynikających z powierzonej mu funkcji, a ewentualnym konfliktem interesów.

3. Konsekwencje prawne

3.1. Komisja dostrzegając powyższe nieprawidłowości uznała, że decyzja Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2015 r. nr, zmieniona decyzją z dnia października 2015 r. nr została wydana z rażącym naruszeniem prawa. Według Komisji, w sprawie zostały zrealizowane przesłanki z art. 30 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2017 r.

Jak bowiem wskazano powyżej, w rozpoznawanej sprawie Prezydent m.st. Warszawy wydał decyzję nr, zmienioną decyzją z dnia października 2015 r. nr, czyniąc jego stroną osobę nieżyjącą, co stanowi rażące naruszenie prawa

w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., uzasadniające stwierdzenie nieważności takiej decyzji w całości.

Rozstrzygnięcie zapadło na podstawie przepisu art. 29 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 9 marca 2017 r., zgodnie z którego treścią w wyniku postępowania rozpoznawczego Komisja wydaje decyzję, w której stwierdza nieważność decyzji reprivatyzacyjnej lub postanowienia w całości lub w części, jeżeli zachodzą przesłanki określone w art. 156 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego lub w przepisach szczególnych.

3.2. Komisja zwraca uwagę, że w rozpoznawanej sprawie brak było podstaw do stwierdzenia nieważności decyzji w części. Wyżej wskazanej wady nieważności decyzji Prezydenta nie można usunąć poprzez częściowe stwierdzenie nieważności decyzji, w zakresie podmiotowym.

Komisja dostrzega, że Naczelny Sąd Administracyjny w swym ostatnim orzecznictwie, przychyliła się do stanowiska, że możliwe jest stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej w części dotkniętej wadą (*zob. wyrok NSA w Warszawie z dnia 21 grudnia 1999r. IV SA 2311/97*). Jednakże dotyczyć to może tylko takiej sytuacji, kiedy rozstrzygnięcie decyzji składa się z kilku elementów, z których każdy mógłby być przedmiotem rozstrzygnięcia osobnej decyzji. Chodzi o to, aby ta swoista „amputacja” decyzji miała sens, więc ów wolny od wad fragment decyzji pozostawiony w obrocie musi być w stanie samodzielnie funkcjonować (*zob. wyrok NSA w Warszawie z dnia 31 marca 1998r. I SA 1838/97*).

Taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie. W tej sprawie, brak było podstaw do stwierdzenia nieważności decyzji w części, gdyż pozostała część decyzji nie mogłaby pozostać w obrocie prawnym jako samodzielna decyzja.

Po pierwsze wskazać trzeba, iż przepisy normujące postępowanie nadzorcze nie przewidują konstrukcji prawnej, wedle której możliwe byłoby stwierdzenie nieważności decyzji w części dotyczącej jednej ze stron postępowania, czy też w części obejmującej doręczenie decyzji jednostce, której status strony w postępowaniu administracyjnym nie przysługuje i przysługiwać nie może, gdyż nie

ma ona (w związku ze śmiercią) zdolności prawnej (*por. wyrok WSA w Warszawie z 16 lutego 2018 r., sygn. akt I SA/Wa 1666/17*). Wada z tego przepisu ma charakter materialnoprawny i na tle stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy jest konsekwencją braku możliwości zawiązania w sposób prawidłowy stosunku administracyjnoprawnego ze względu na brak jednego z elementów tego stosunku (*por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 27 stycznia 2020 r. sygn. akt I SA/Wa 1777/18*).

Po drugie, podnieść należy, iż o niemożności stwierdzenia nieważności decyzji w części świadczy również wykładania art. 215 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami (dalej: u.g.n.). Przepis ten ma charakter szczególny w stosunku do ogólnych zasad przyznawania odszkodowania przewidzianych w tej ustawie. Oznacza to m.in., że jest on wyłączną podstawą ustalenia przesłanek do przyznania odszkodowania, bez potrzeby sięgania do innych przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami. Szczególny charakter tego przepisu nakazuje ścisłą jego wykładnię (*por. wyrok NSA z dnia 26 marca 2003 r., sygn. I SA 2187/01*). Gramatyczna wykładnia art. 215 ust. 2 u.g.n. prowadzi do wniosku, że odszkodowanie przysługuje wówczas, gdy działka była objęta działaniem dekretu, przed datą wejścia w życie dekretu mogła być przeznaczona pod budownictwo jednorodzinne oraz jeżeli poprzedni właściciel bądź jego następcy prawni zostali pozbawieni faktycznej możliwości władania nią po dniu 5 kwietnia 1958 r. Omawiany przepis przesądza, że chodzi o zaspokojenie roszczeń tylko tych poprzednich właścicieli lub ich następców prawnych, którzy spełniają wszystkie wymienione przesłanki. Niespełnienie którejkolwiek z nich powoduje brak podstaw do odszkodowania. Przepis art. 215 u.g.n. zawiera w sobie dwa niezależne elementy: pierwszy to określenie przesłanek warunkujących przyznanie odszkodowania, drugi element to kwestia ustalenia wysokości odszkodowania w sytuacji, gdy wystąpiły przesłanki materialne warunkujące jego ustalenie. Postępowanie prowadzone w trybie art. 215 u.g.n. nie zawsze kończy się ustaleniem odszkodowania, w sytuacji bowiem nieziszczenia się przesłanek określonych w art. 215 u.g.n., kończy się wydaniem decyzji odmawiającej ustalenia odszkodowania. Zatem występowanie w jednym postępowaniu dwóch etapów postępowania (merytorycznego i ściśle odszkodowawczego) powoduje, że jeden etap jest nierozzerwalnie związany z drugim i determinuje dla całego postępowania krąg osób, które winny brać w nim udział. W

sytuacji zatem złożenia wniosku o odszkodowanie przez jednego ze spadkobierców, w tym postępowaniu winny brać udział również pozostali spadkobiercy, bo prawo to wynika z ich wspólnego prawa do ustalenia przesłanek do odszkodowania, które wynika z kolei z praw spadkowych po dawnych właścicielach, w postaci uprawnienia wynikającego z art. 215 u.g.n. (*wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 1 marca 2017 r. I OSK 1421/17*).

3.3. W omawianej tu sprawie, decyzja Prezydenta m.st. Warszawy nr została sformułowana w sposób uniemożliwiający stwierdzenie jej nieważności jedynie w części dotyczącej J R. Wskazać trzeba, iż sentencja decyzji Prezydenta m.st. Warszawy została zredagowana w następujący sposób: w pierwszym punkcie ustalono odszkodowanie w wysokości 1.072.888,89 zł za udział wynoszący 17/18 części gruntu położonego w Warszawie przy ul. Grenadierów 39, hip nr -P, zaś w punkcie drugim przyznano odszkodowanie na rzecz J R, A K, T A K i J A.

Zdaniem Komisji, stwierdzenie nieważności punktu drugiego dotyczącego przyznania odszkodowania dla J R prowadziłoby do sytuacji w której część odszkodowania przyznanego decyzją pozostawałaby nieprzyznana żadnemu podmiotowi. Na taki skutek stwierdzenia nieważności decyzji w części słusznie zwrócił już uwagę Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w powoływanym już wyżej wyroku z dnia 11 czerwca 2021 r. I SA/Wa 934/20 (dot. nieruchomości przy ul. Kolskiej), wskazując, że *„stwierdzenie nieważności podpunktu dotyczącego przyznania odszkodowania dla konkretnej osoby prowadziłoby do sytuacji, w której część odszkodowania ustalonego decyzją pozostawałaby nieprzyznana żadnemu podmiotowi (choć równocześnie zostałyby ustalone)”*.

3.4. Wobec wyeliminowania decyzji Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2015 r. nr, zmienionej decyzją z dnia października 2015 r. nr , z obrotu prawnego poprzez stwierdzenie jej nieważności w całości, co jest skutkiem najdalej idącym, organ administracyjny zobowiązany będzie ponownie przeprowadzić postępowanie dotyczące rozpoznania wniosku o odszkodowanie.

4. Strony postępowania rozpoznawczego

4.1. Na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. w zw. z art. 28 k.p.a. stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

Zasadą jest, że ustalenie interesu prawnego w postępowaniu administracyjnym następuje w toku postępowania, przy zachowaniu reguł prawa obrony przyznanej przepisami prawa procesowego. Wprawdzie postępowanie przed Komisją jest odrębnym postępowaniem, to nie do przyjęcia jest, że obowiązują inne reguły ochrony interesu prawnego. Interes prawny ma strona (strony) postępowania reprivatyzacyjnego, jednostki, których pozbawiono prawa do udziału w postępowaniu zwykłym oraz jednostki, których interes prawny wynika z następstwa prawnego, zarówno co do stron uczestniczących w postępowaniu, jak i pozbawionych tego udziału (por. wyrok NSA z dnia 10 lutego 2009 r., sygn. akt I OSK 329/08).

Z uwagi na powyższe, za stronę przedmiotowego postępowania Komisja uznała Miasto Stołeczne Warszawa oraz Skarb Państwa, A K, T A K, następców prawnych J A, G B P- B, W Z K oraz J R M.

4.2. Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o wszczęciu postępowania rozpoznawczego Komisja zawiadamia m.st. Warszawę oraz pozostałe strony postępowania. Jeżeli decyzja reprivatyzacyjna została wydana przez inny organ, stroną postępowania przed Komisją jest ten organ albo inny organ właściwy do rozpoznania sprawy. Z treści cytowanego przepisu wynika, że stroną postępowania rozpoznawczego przed Komisją jest m.st. Warszawa reprezentowane przez Prezydenta m.st. Warszawy.

5. Konkluzja

5.1. Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 3a w związku z art. 30 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. w związku z art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. w związku z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. orzeczono o stwierdzeniu nieważności decyzji Prezydenta m.st. Warszawy z dnia sierpnia 2015 r. nr zmienionej decyzją Prezydenta m.st. Warszawy z dnia października 2015 r. nr w całości.

Przewodniczący Komisji

Sebastian Kaleta

POUCZENIE:

1. Niniejsza decyzja jest ostateczna (art. 16 k.p.a.). Strona może wnieść skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, ul. Jasna 2/4, 00-013 Warszawa, za pośrednictwem Komisji do spraw reprivatyzacji nieruchomości warszawskich w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji (art. 52 § 1 p.p.s.a., art. 53 § 1 p.p.s.a oraz art. 54 § 1 p.p.s.a). Skarga powinna czynić zadość wymogom określonym w art. 57 p.p.s.a. Do skargi należy dołączyć jej odpisy i odpisy załączników dla doręczenia ich stronom (w tym dla tut. organu), a ponadto jeżeli w Sądzie nie złożono załączników w oryginale po jednym odpisie każdego załącznika do akt sądowych (art. 47 § 1 p.p.s.a.).

2. Wpis od skargi do sądu administracyjnego ma charakter stały i wynosi 200 (dwieście) zł zgodnie z § 2 ust. 3 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 221 poz. 2193, z późn. zm.).

3. W myśl zaś art. 243 § 1 p.p.s.a. stronie może być przyznane – na jej wniosek – prawo pomocy. Wniosek ten wolny jest od opłat sądowych. Wniosek o przyznanie prawa pomocy powinien zawierać oświadczenie strony obejmujące dokładne dane o stanie majątkowym i dochodach, a jeżeli wniosek składa osoba fizyczna, ponadto dokładne dane o stanie rodzinnym oraz oświadczenie strony o niezatrudnieniu lub niepozostawaniu w innym stosunku prawnym z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub rzecznikiem patentowym. Wniosek składa się na urzędowym formularzu według ustalonego wzoru (art. 252 § 1 i § 2 p.p.s.a.). Zgodnie zaś z art. 244 § 1 p.p.s.a. prawo pomocy obejmuje zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego.

4. Z uwagi na to, że doręczenie decyzji następuje w formie publicznego ogłoszenia na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. w zw. z art. 49 § 1 k.p.a. Komisja informuje, że z treścią decyzji strony mogą zapoznać się w urzędzie zapewniającym obsługę administracyjno-biurową Komisji w dniach i godzinach pracy tego urzędu.

5. W myśl zaś art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. strony mogą być zawiadamiane o wszczęciu postępowania, decyzjach i innych czynnościach Komisji poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości. Zawiadomienie albo doręczenie uważa się za dokonane po upływie 7 dni od dnia publicznego ogłoszenia.